

Skala samoprocene ADHD-a kod odraslih-V1.1 (ASRS-V1.1)

Ček-lista simptoma

od WHO Mešovitog internacionalnog dijagnostičkog intervjua

© World Health Organization 2003

All rights reserved. Based on the Composite International Diagnostic Interview © 2001 World Health Organization. All rights reserved. Used with permission. Requests for permission to reproduce or translate—whether for sale or for noncommercial distribution—should be addressed to Professor Ronald Kessler, PhD, Department of Health Care Policy, Harvard Medical School, (fax: +011 617-432-3588; email: ronkadm@hcp.med.harvard.edu).

Acknowledgments

Translation of this document was carried out by Bojana Dinić, Aleksandar Batoćanin and Zdenka Novović from the University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, Department of Psychology.

Skala samoprocene ADJD-a kod odraslih (ASRS-v1.1) Ček-lista simpotoma

Uputstvo

Pitanja ispod su osmišljena tako da simuliraju dijalog između Vas i Vašeg pacijenta i da pomognu u utvrđivanju da li pacijent možda ima simptome poremećaja pažnje i hiperaktivnosti (eng. attention-deficit/hyperactivity disorder – ADHD).

Opis: Ček-lista simpotoma je instrument koji se sastoji od osamnaest DSM-IV-TR kriterijuma. Šest of osamnaest pitanja imaju najvišu prediktivnost simpotoma ADHD-a. Ovih šest pitanja su osnova ASRS v1.1 Trijažne skale i takođe su uvršćene u Odeljak A ove Ček-liste simpotoma. Odeljak B Ček-liste simpotoma sadrži ostalih dvanaest pitanja.

Uputstvo:

Simptomi

1. Zamolite pacijenta da odgovori na oba odeljka A i B Ček-liste simpotoma tako što će označiti X u polju koje najbolje odražava učestalost javljanja svakog od simpotoma.
2. Skorujte Odeljak A. Ukoliko se četiri ili više oznaka nalazi u osenčenim poljima u okviru Odeljka A, pacijent ima simptome koje su visoko konzistentni ADHD poremećaju kod odraslih i potrebna je dalja procena.
3. Učestalost skorova na Odeljku B pruža dodatne pokazatelje i može poslužiti kao daljem ispitivanju pacijentovih simpotoma. Obratite posebnu pažnju na odgovore u okviru zasenčenih polja. Na određenim pitanjima postoji veća osetljivost na odgovore u odnosu na njihovu učestalost. Za dvanaest pitanja iz Odeljka B nema ukupnog skora niti verodostojnost dijagnostike. Pokazano je da su šest pitanja u Odeljku A najprediktivniji za porećaj i najbolji za upotrebu kao trijažni instrument.

Disfunkcionalnost

1. Pogledajte celu Ček-listu simpotoma sa Vašim pacijentom i evaluirajte nivo disfunkcionalnosti koji se povezuju sa simptomima.
2. Uzmite u obzir radno/školsko, socijalno i porodično okruženje.
3. Učestalost simpotoma je često povezana sa ozbiljnošću simpotoma. S obzitom na to, Ček-lista simpotoma može takođe pomoći u proceni disfunkcionalnosti. Ukoliko Vaš pacijent ima ičestale simptome, možda ćete želeti da ih pitate da Vam opišu kako ti problemi utiču na njihovu sposobnost da rade, da se pobrinu za stvari kod kuće ili da se slažu sa drugim ljudima kao što su njihov/njen bračni partner ili druga značajna osoba.

Istorija

1. Procenite prisutnost ovih simpotoma ili sličnih simpotoma u djetinjstvu. Odraslina koji imaju ADHD nije nužno dijagnostikovao ovaj poremećaj u djetinjstvu. Procenjujući pacijentovu istoriju, potražite dokaze ranih pojavljivanja i dugoročnih problema s pažnjom ili samokontrolom. Neki značajni simptomi trebalo bi da su biti prisutni u djetinjstvu, ali puna simpatologija nije neophodna.

Skala samoprocene ADHD-a kod odraslih (ASRS-v1.1) Ček-lista simptoma

Ime i prezime pacijenta		Današnji datum					
<p>Molimo Vas odgovorite na pitanja ispod, rangirajući učestalost opisanog ponašanja koristeći skalu na desnoj strani papira. Na svako pitanje označite X u polje koje najbolje opisuje kako ste se osećali i ponašali u proteklih 6 meseci. Molimo Vas da ispunjenu ček-listu predate svom lekaru kako biste sa njim/njom porazgovarali o rezultatima tokom današnje posete.</p>			Nikad	Retko	Ponekad	Često	Veoma često
1. Koliko često imate problema u sprovođenju završnih detalja projekta, kada su izazovni delovovi već urađeni?							
2. Koliko često imate problema da dovedete stvari u red kada treba nešto da uradite što zahteva organizaciju?							
3. Koliko često imate problema da se setite kada su Vam sastanci ili obaveze?							
4. Kada imate zadatak koji zahteva dosta razmišljanja, koliko često izbegavate ili odlažete započinjanje istog?							
5. Koliko često se vrpaljite i mrdate rukuma ili nogama kada treba da sedite dug period?							
6. Koliko često se osećate suviše aktivno i primorano da radite stvari, kao da imate "pundravce"?							
Odeljak A							
7. Koliko često pravite graške iz nepažnje kada radite na dosadnom ili teškom projektu?							
8. Koliko često imate poteškoća u održavanju pažnje kada radite dosadni ili repetitivni posao?							
9. Koliko često imate poteškoća da se koncentrišete na ono šta vam ljudi govore, čak i kada Vam se obraćaju direktno?							
10. Koliko često zagubite ili imate poteškoća da nađete stvari kod kuće ili na poslu?							
11. Koliko često Vas je ometala aktivnost ili buka oko Vas?							
12. Koliko često napuštate Vaše mesto za vreme sastanaka ili u drugim situacijama u kojima se od Vas očekuje da sedite mirno?							
13. Koliko često se osećate nemirno ili uzvrpoljeno?							
14. Kada imate vremena za sebe, koliko često imate poteškoća da se opustite i umirite?							
15. Koliko često uhvatite sebe da suviše pričate u socijalnim situacijama?							
16. U razgovoru s drugima, koliko često Vam se dešava da završavate njihove rečenice pre nego što ih oni sami završe?							
17. Koliko često Vam je teško da sačekate svoj red u situacijama u kojima se to od Vas zahteva?							
18. Koliko često prekidate druge dok su zauzeti?							
Odeljak B							

Vrednost trijaže ADHD-a kod odraslih

Kao profesionalac u zdravstvenoj nezi, Vi možete koristiti ASRS v1.1 kao instrument koji može pomoći u trijaži ADHD-a kod odraslih pacijenata. Uvid dobijen ovim trijažnim instrumentom može sugerisati potrebu za daljim, dubljim kliničkim intervjuom. Pitanja ASRS v1.1 su konstituisana u skladu sa DSM-IV kriterijumima i odnose se na manifestacije ADHD simpotoma kod odraslih. Sadržaj upitnika odražava značaj koji DSM-IV pridaje simptomima, disfunkcionalnostima i istoriji u cilju tačne dijagnostike.⁴

Skala samoprocene ADHD-a kod odraslih (ASRS-v1.1) Ček-lista simptoma je razvijena u saradnji sa Svetskom zdravstvenom organizacijom (World Health Organization – WHO) i Radnom grupom za ADHD kod odraslih koji uključuje sledeći tim psihijatara i istraživača:

- **Lenard Adler, MD**
Associate Professor of Psychiatry and Neurology
New York University Medical School
- **Ronald C. Kessler, PhD**
Professor, Department of Health Care Policy
Harvard Medical School
- **Thomas Spencer, MD**
Associate Professor of Psychiatry
Harvard Medical School

Kao profesionalac u zdravstvenoj nezi, Vi možete koristiti ASRS v1.1 kao instrument koji može pomoći u trijaži ADHD-a kod odraslih pacijenata. Uvid dobijen ovim trijažnim instrumentom može sugerisati potrebu za daljim, dubljim kliničkim intervjuom. Pitanja ASRS v1.1 su konstituisana u skladu sa DSM-IV kriterijumima i odnose se na manifestacije ADHD simpotoma kod odraslih. Sadržaj upitnika odražava značaj koji DSM-IV pridaje simptomima, disfunkcionalnostima i istoriji u cilju tačne dijagnostike.⁴

Popunjavanje Ček-liste simpotoma traje oko 5 minuta i ona može pružati informacije koje su izuzetno važne za dopunu dijagnostičkog procesa.

References:

1. Schweitzer JB, et al. Med Clin North Am. 2001;85(3):10-11, 757-777.
2. Barkley RA. Attention Deficit Hyperactivity Disorder: A Handbook for Diagnosis and Treatment. 2nd ed. 1998.
3. Biederman J, et al. Am J Psychiatry.1993;150:1792-1798.
4. American Psychiatric Association: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, Text Revision. Washington, DC, American Psychiatric Association. 2000: 85-93.